

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 02.10.2026
Sayı: 6995

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

50183

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

Türkiye'de özellikle hububat üreticileri açısından eylül-ekim ayları yeni üretim sezonunun başladığı, çiftçinin toprağını hazırladığı, tohumunu, gübresini ve mazotunu temin ederek yeniden tarlasına girmek zorunda olduğu kritik bir dönemdir.

Ancak bugün çiftçimiz tarlasına girmeden önce ne ekeceğini değil, mazotun, gübrenin, tohumun ve işçiliğin parasını nasıl bulacağını düşünmektedir.

Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin Ağustos 2026 verilerine göre mazot fiyatı bir yılda yüzde 57,9 artarak litre başına ortalama 83,83 TL'ye ulaşmıştır. Aynı dönemde amonyum nitrat gübresindeki yıllık artış yüzde 61,2, amonyum sülfatta yüzde 55,2, 20.20.0 kompoze gübrede yüzde 32,7, DAP gübresinde yüzde 25,3 olmuştur. Tarım ilacı fiyatları yıllık yüzde 27,8, elektrik fiyatları ise yüzde 25,1 artmıştır.

TÜİK'in Temmuz 2026 Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi verilerine göre tarımsal girdiler bir yılda yüzde 27,62 oranında pahalalanmış, gübre ve toprak geliştiriciler grubundaki yıllık artış yüzde 33,07'ye ulaşmıştır. Enerji ve yağlayıcılardaki artış ise yalnızca bir ayda yüzde 4,82 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamların her biri çiftçinin cebinden çıkan para; sürülemeyen tarla, atılamayan gübre, eksik kullanılan tohum ve üretimden vazgeçme noktasına gelen bir aile demektir.

50183

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

Sahada görüştüğümüz çiftçilerimizin anlattıkları ise tablonun **resmî rakamlardan çok daha ağır olduğunu gösteriyor**. Üretim maliyetleri bu hızla artmaya, ürün para etmemeye devam ederse; **çiftçilerimizin önemli bir bölümü artık tarlasını ekemeyeceğini söylüyor**. Gidişat değişmezse, **önümüzdeki dönemde çiftçilerimizin büyük bir bölümünün üretimden tamamen çekilme riskiyle karşı karşıya kalması şaşırtıcı olmayacaktır**.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri dekar başına 310 TL'den 367 TL'ye yükseltilmiş; buğday, arpa ve mısırdaki temel destek ile planlı üretim desteği toplamı ise dekar başına 806 TL'den 954 TL'ye güncellenmiştir.

Ancak destek tutarlarındaki artışa rağmen, üreticinin fiilen katlandığı mazot, gübre, tohum, ilaç, elektrik ve işçilik maliyetlerinin ne kadarının mevcut desteklerle karşılandığı açık değildir. Bu nedenle asıl cevaplandırılması gereken soru şudur:

Çiftçinin gerçek ve güncel üretim maliyetinin ne kadarı devlet tarafından karşılanmaktadır?

Çiftçi desteğe hasattan sonra değil, tohumu toprağa atacağı gün ihtiyaç duymaktadır.

Çiftçimizin tohumu toprağa atabilmesi için bugün mazot alması, bugün gübre alması, bugün tohum alması gerekmektedir. Ekim döneminde yeterli işletme sermayesine ulaşamayan üreticinin aylar sonra yapılacak destek ödemesinden yararlanmasının üretimi başlatma bakımından sınırlı faydası bulunmaktadır.

Bugün yapılması gereken; ÇKS kaydı bulunan çiftçilerimizin mazot, gübre, sertifikalı tohum ve diğer temel üretim girdileri için güncel piyasa bedelinin **en az yüzde 50'sinin, ekim döneminden önce devlet tarafından karşılanmasını sağlayacak bir "Ekim Dönemi Acil Girdi Desteği"** programının derhal hayata geçirilmesidir.

50183

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

Bu bağlamda;

1. 2026 yılı eylül-ekim-kasım döneminde hububat ve diğer kışlık ürünlerin ekimini yapacak ÇKS'ye kayıtlı üretici sayısı kaçtır? Bu üreticilerin toplam ekim yapması beklenen arazi miktarı kaç dekadır?
2. Bakanlığınızın elinde, artan mazot, gübre, tohum ve diğer girdi maliyetleri nedeniyle 2026-2027 üretim sezonunda ekim yapamayacağını veya ekim alanını azaltacağını bildiren çiftçilere ilişkin bir çalışma veya saha araştırması bulunmakta mıdır?
3. 2025-2026 üretim sezonu ile karşılaştırıldığında 2026-2027 sezonunda buğday, arpa, çavdar, mercimek ve diğer kışlık ürünlerde ekim alanlarının ne kadar değişmesi beklenmektedir? İl bazında öngörüleriniz nelerdir?
4. Ağustos 2026 itibarıyla mazot fiyatının yıllık yüzde 57,9 oranında artması karşısında, Bakanlığınızın 2026 yılı için kullandığı dekara ortalama mazot maliyeti hesabı kaç TL'dir? Bu hesap en son hangi tarihte güncellenmiştir?
5. Bakanlığın destek hesaplamasında esas aldığı mazot ve gübre fiyatları ile üreticinin eylül-ekim 2026 döneminde piyasada fiilen ödediği fiyatlar arasında oluşan fark Bakanlığınızca hesaplanmış mıdır? Hesaplandıysa ürün bazında fark ne kadardır?
6. Mevcut destekleme modelinde temel ve planlı üretim desteğinin mazot ve gübre maliyetlerinin belirli oranlarını karşıladığı belirtilmektedir. Bu oranlar hesaplanırken hangi mazot ve gübre fiyatları, hangi kullanım miktarları ve hangi üretim maliyeti tabloları esas alınmaktadır?
7. 2026 yılı eylül ayında yapılan artış sonrasında buğday ve arpada temel ve planlı üretim desteğinin toplam 954 TL/dekara çıkarılmış olması, Bakanlığınızın güncel hesaplamasına göre bir dekar buğday veya arpa üretiminin toplam maliyetinin yüzde kaçını karşılamaktadır?
8. Üreticinin destek ödemesine en fazla ihtiyaç duyduğu dönem ekim öncesi olmasına rağmen desteklerin önemli bölümünün üretim sürecinin ilerleyen dönemlerinde ödenmesinin gerekçesi nedir? Desteklerin hasat veya sonraki bütçe dönemleri beklenmeden ekim öncesinde avans şeklinde ödenmesine yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır?

50183

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

9. Eylül-ekim-kasım aylarında ekim yapacak çiftçilere, ÇKS’de kayıtlı arazi ve ürün dikkate alınarak, mazot giderinin en az yüzde 50’sinin ekimden önce nakdi veya aynı olarak karşılanması yönünde bir uygulama başlatılması düşünülmekte midir?
10. Mazotun yanı sıra gübre, sertifikalı tohum ve zirai ilaç giderlerinin güncel piyasa bedellerinin en az yüzde 50’sinin devlet tarafından karşılanacağı özel bir sonbahar ekim desteği uygulanacak mıdır?
11. Özellikle küçük aile işletmeleri için ilk 50 veya 100 dekara kadar olan ekili alanlarda destek oranının yükseltilmesi ya da mazot, gübre ve tohumun doğrudan Tarım Kredi Kooperatifleri üzerinden sübvansiyonlu veya bedelinin en az yüzde 50’si karşılanarak verilmesi konusunda çalışma var mıdır?
12. Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla çiftçilere ekim döneminde faizsiz veya uzun vadeli mazot, gübre ve tohum verilmesi; bedelin hasat döneminde tahsil edilmesi yönünde bir finansman modeli oluşturulacak mıdır?
13. Borçları nedeniyle yeni krediye erişemeyen çiftçilerin 2026-2027 ekim döneminde üretim dışında kalmaması amacıyla Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri nezdindeki tarımsal borçların faizsiz ertelenmesi veya yeniden yapılandırılması yönünde bir çalışma yapılmakta mıdır?
14. 2026 yılı içerisinde tarımsal faaliyetlerini sürdürebilmek amacıyla Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri ve diğer bankalardan işletme kredisi kullanan çiftçi sayısı ile kullanılan kredi toplamı ne kadardır? Bu tutarın 2022, 2023, 2024 ve 2025 yıllarıyla karşılaştırması nedir?
15. 2026 yılı itibarıyla tarımsal üretim faaliyetini bırakan, ÇKS kaydını yenilemeyen veya ekili alanını azaltan üretici sayısı kaçtır? Son beş yılda bu sayı nasıl değişmiştir?
16. Ankara ili özelinde 2026-2027 üretim sezonunda buğday, arpa, nohut ve diğer temel ürünlerde ekilmesi beklenen alan kaç dekadır? Ankara’daki çiftçilerin mazot, gübre ve tohum ihtiyacının toplam parasal büyüklüğü Bakanlığınızca hesaplanmış mıdır?
17. Başta Ankara’nın Haymana, Şereflikoçhisar, Bala, Polatlı, Kalecik, Gölbaşı, Ayaş, Beypazarı, Gündül ve diğer tarımsal üretim yapılan ilçeleri olmak üzere kuraklık ve yüksek girdi maliyetlerinin birlikte etkilediği bölgelerde ilave ekim desteği verilmesi planlanmakta mıdır?

50183

Yüksel ARSLAN
Ankara Milletvekili

18. Bakanlığınız; mazot, gübre ve sertifikalı tohum başta olmak üzere zorunlu üretim girdilerinin güncel piyasa maliyetinin en az yüzde 50'sini karşılayacak ve çiftçinin hesabına ekimden önce yatırılacak bir "Acil Ekim Desteği" programını 2026 sonbahar üretim sezonunda hayata geçirecek midir?